

Nr 187

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts framställning anående anslag å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1959/60 till särskilt stöd åt erkända arbetslöshetskassor jämte i ämnet väckta motioner.

(3:e avd.)

I propositionen nr 171 har Kungl. Maj:t, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för den 16 oktober 1959, föreslagit riksdagen att

A) antaga vid propositionen fogade förslag till

1) förordning angående ändrad lydelse av 29 § 1 mom. förordningen den 14 december 1956 (nr 629) om erkända arbetslöshetskassor,

2) förordning angående ändrad lydelse av 2 § förordningen den 14 december 1956 (nr 630) om statsbidrag till erkända arbetslöshetskassor; samt

B) å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1959/60 under femte huvudtiteln till Särskilt stöd åt erkända arbetslöshetskassor anvisa ett reservationsanslag av 10 000 000 kronor.

Propositionen har vad gäller förordningsförslagen hänvisats till lagutskott, varvid de behandlats av andra lagutskottet, och i övrigt hänvisats till statsutskottet.

Departementschefen framhåller att även om grundstatsbidraget och barn tillägget höjes i enlighet med propositionens förslag, kommer det sannolikt att finnas kassor, som på grund av stor arbetslöshet, lågt löneläge etc. icke har ekonomiska möjligheter att tillförsäkra sina medlemmar förmåner, som vid jämförelse med andra kassor framstår som tillfredsställande. En oväntad ökning av arbetslösheten kan medföra så stora kostnader för en kassa, att den tillfälligt eller för längre tid drabbas av ekonomiska svårigheter. De i det föregående förordnade förbättringarna är icke till fyllest i dessa fall. Man bör därför skapa anordningar för stöd till kassorna i speciella situationer.

Vid övervägandet av de åtgärder som bör vidtagas i angivna syfte kan man diskutera att inrätta en fond, som ger viss återförsäkring och garanterar kassorna viss hjälp i särskilda lägen. Genom en sådan anordning skulle man åstadkomma en viss riskutjämning mellan kassorna. Inrättandet av en fond av denna typ, som borde ges en försäkringsmässig uppbyggnad, är *Bihang till riksdagens protokoll 1959. 6 saml. Nr 187*

emellertid enligt departementschefens mening förknippat med sådana problem, att det nu inte är möjligt att framlägga förslag härom. Det är en fråga på längre sikt, som får tagas upp i annat sammanhang, lämpligen i samband med en översyn av försäkringen och andra spörsmål som rör hjälpen till de arbetslösa.

I dagens läge bör man för att omedelbart kunna tillgodose behovet av särskilda stödåtgärder tillskapa en medelsreserv genom att anvisa ett belopp av 10 milj. kronor å tilläggsstat till riksstaten för innevarande budgetår.

Bidrag av dessa medel bör i första hand kunna utgå för att möjliggöra en förlängning av ersättningstiden till 156 dagar eller att höja alltför låga daghjälpbelopp i den mån dessa önskemål inte kan tillgodoses som en följd av de nyss nämnda åtgärderna. Vidare kan bidrag tänkas behöva utgivas vid stor arbetslöshet eller för en förbättring av rätten till ersättning under säsongbegränsningstid. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att meddela de närmare bestämmelser som erfordras angående anslagets disposition för de ifrågavarande syftena.

I förevarande sammanhang har utskottet till behandling förehaft följande motioner, nämligen

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Ewerlöf m. fl.* (I: 535) och den andra inom andra kammaren av herr *Hjalmarson m. fl.* (II: 649), vari hemställts, att riksdagen måtte avslå Kungl. Maj:ts förevarande förslag;

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Torsten Andersson m. fl.* (I: 605) och den andra inom andra kammaren av herr *Hedlund m. fl.* (II: 719), vari har hemställts, att riksdagen måtte besluta 1) å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1959/60 under femte huvudtiteln till Särskilt stöd åt erkända arbetslöshetskassor anvisa ett reservationsanslag av 4 000 000 kronor, i enlighet med vad i motionerna anförts, 2) hos Kungl. Maj:t hemställa om skyndsamt utredning av former och grunder för Särskilt stöd till erkända arbetslöshetskassor m. m. samt framläggande av förslag härom i enlighet med vad i motionerna anförts;

dels ock två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herrar *Per-Olof Hanson* och *Söderquist* (I: 607) och den andra inom andra kammaren av herrar *Wedén* och *Gustafsson* i Skellefteå (II: 717), vari har hemställts, att riksdagen måtte 1) å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1959/60 under femte huvudtiteln till Särskilt stöd åt erkända arbetslöshetskassor anvisa ett reservationsanslag av 4 000 000 kronor, 2) i skrivelse till Kungl. Maj:t framföra i motionerna anförda synpunkter beträffande arbetslöshetspolitikens utformning.

Beträffande motiveringen för ifrågavarande yrkanden får utskottet hänvisa till motionerna II: 639, II: 719 och II: 717.

Utskottet får erinra att riksdagen numera antagit de vid propositionen fogade förslagen till ändringar i förordningen om erkända arbetslöshetskassor och förordningen om statsbidrag till erkända arbetslöshetskassor.

Genom ifrågavarande ändringar, vilka syftar till en omedelbar förbättring av ersättningarna inom försäkringen, höjes grundstatsbidraget och barn tillägget.

Utskottet delar departementschefens uppfattning att det även med dessa höjningar sannolikt kommer att finnas kassor som inte har ekonomiska möjligheter att tillförsäkra sina medlemmar förmåner som vid jämförelse med andra kassor framstår som tillfredsställande, och att en medelsreserv därför bör finnas tillgänglig, för att i dagens läge omedelbart kunna tillgodose behovet av särskilda stödåtgärder beträffande sådana kassor. Den föreslagna storleken av denna reserv, 10 milj. kronor, har utskottet även funnit sig kunna godtaga. I nuvarande läge vill utskottet icke heller motsätta sig att det får ankomma på Kungl. Maj:t att meddela närmare bestämmelser beträffande beloppets användning.

Av det anförda följer att utskottet avstyrker motionerna I: 535 och II: 649, I: 605 och II: 719 samt I: 607 och II: 717.

Under återopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må

I. med bifall till Kungl. Maj:ts förslag ävensom med avslag å motionerna I: 605 och II: 719, I: 607 och II: 717 samt I: 535 och II: 649, förstnämnda fyra motioner såvitt nu är i fråga, till *Särskilt stöd åt erkända arbetslöshetskassor* å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1959/60 under femte huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 10 000 000 kronor;

II. avslå i motionerna I: 605 och II: 719 framställt yrkande om utredning;

III. avslå i motionerna I: 607 och II: 717 framställt yrkande om skrivelse till Kungl. Maj:t.

Stockholm den 4 december 1959

På statsutskottets vägnar:

MARTIN SKOGLUND

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet ha närvarit

från första kammaren: herrar Näsström, Gillström, Einar Persson, Ivar Johansson, Birger Andersson, fröken Andersson, herrar Thun, Bergman, Holmqvist, Pålsson, Mårtensson och Nestrup; samt

från andra kammaren: herrar Skoglund i Doverstorp, Åkerström, Petterson i Degerfors, Malmborg, Thapper, Gustafsson i Stockholm, fröken Elmén, herrar Cassel, Hansson i Skegrie, Lundqvist i Trollhättan, Hansson i Önnarp, Johansson i Norrköping, Hjalmarson, Kellgren och Helén.

Reservation

av fröken *Andersson*, herrar *Nestrup*, *Skoglund* i *Doverstorp*, *Malmberg*,
fröken *Elmén*, herrar *Cassel* och *Hjalmarson*.